

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Valtiovarainministeriö

LAUSUNTO LUONNOKSESTA KUNTARAKENNELAIN MUUTTAMISESTA

Päijät-Hämeen maakuntahallitus antaa valtiovarainministeriölle seuraavan sisällöisen lausunnon:

Päijät-Hämeen liitto pitää tärkeänä, että kunnallishallinto uudistuu ja kunnat säilyttävät uudistusten jälkeenkin keskeisen asemansa hyvinvointiyhteiskunnan perustana, demokraattisen toimintatavan ja paikallisen elinvoimaisuuden kantavana voimana. Jotta edellä mainitut tavoitteet täyttyvät, edellyttää se vahvan kuntaperustaisen järjestelmän säilyttämistä vahvoine kuntineen ja toimivine yhteistyöorganisaatioineen.

Maakuntaliitto pitää arveluttavana kuntarakennelain muutosesitystä, joka lisäksi valtioneuvoston mahdollisuuksia päättää kuntaliitoksista suurilla kaupunkiseuduilla vastoin kuntien omaa tahtoa. Vaikka ehdotus sisältää kuntalaisten ns. veto-oikeuden mahdollisuuden kansanäänestyksessä, mahdollistaa menettely kuitenkin väestöllisesti suuremman kunnan tahtotilan toteutumisen äänestyksessä. Menettely ei ole kaikille selvitysalueen asukkaille tasapuolinen. Valtioneuvoston toimivallan lisääminen esitetyllä tavalla on vastoin kunnallisen itsehallinnon henkeä. Maakuntaliitto korostaa kuntien omaa aktiivisuutta parhaiden tulosten aikaansaamiseksi. Kunnallisen itsehallinnon perusteellisempi huomioiminen säännöksissä edellyttää maakuntaliiton mielestä jatkovalmistelua.

Päätös kunta- ja palvelurakenteiden uudistamisesta tulee tehdä kunnissa ja kuntien demokraattisesti tehtyä päätöstä tulee myös kunnioittaa. Välttämättömässä muutostilanteessa lainsäädännössä voidaan löytää muitakin keinoja kuin valtioneuvoston pakko. Kuntarakenteen muutoksille on vaihtoehtona kuntien yhteistyön tiivistäminen. Tämä on erityisen tärkeää laajojen väestöpohjan palveluista, elinkeinopolitiikan, maankäytön, asumisen ja liikenteen näkökulmasta, jotta kaupunkiseudun elinvoimaisuus ja kuntalaisten arjen sujuvuus toiminnallisten kokonaisuuksien myötä toteutuisi. Tällöin mm. kustannusvaikutukset koko kaupunkiseudulle ovat positiiviset. Lakiesityksen selkeänä puutteena on se, ettei siihen ole sisällytetty aidosti mahdollisuutta kuntien välisiin uusiin yhteistyö- ja tehtävien järjestämismahdollisuuksiin, jolla voisi olla vaikutuksensa myös kuntarakenteeseen.

Päijät-Hämeen liitto totesi vuosi sitten lausunnossaan kuntarakennelaiksi, että ”selvityksen kohteena tulee olla kuntien yhdistymisen ohella myös kuntien yhteistyö. Näin vältetään monilta erilliselvityksiltä ja turvataan kuntien vapaaehtoinen osallistuminen selvityksiin.” Maakuntaliitto on edelleen vahvasti antamansa lausunnon takana ja edellyttää, että kuntien yhteistyö tulee jatkovalmistelussa riittävästi huomioiduksi.

Lausunnolla olevan esityksen vaikutuksia on arvioitu kattavasti useasta eri näkökulmasta. Voidaan kuitenkin todeta, kuten useissa tutkimuksissakin on huomattu, että vaikutusten arviointi esityksen tässä vaiheessa on arvuuttelua. Kuntaliitoksen pitkän aikavälin vaikutukset konkretisoituvat tehtyjen ja tehtävien päätösten summana ja positiivisen vaikutuksen aikaansaaminen edellyttää päätöksentekijöiltä

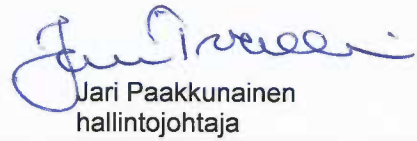
kaukokatseisuutta ja muutosten ennakointikykyä sekä tilanneherkkyttä uudenlaisia asiakokonaisuuksia päättäessään.

Päijät-Hämeessä lausunnolla oleva laki koskee Lahden kaupunkia ja Hollolan kuntaa. Päijät-Hämeen liitto suhtautuu myönteisesti uudistuksiin mutta edellyttää, että kuntien itsehallintoon kiinteästi liittyvät päätökset tehdään kuntia kuullen ja niiden mielipiteitä arvostaen.

Lahdessa 17. päivänä maaliskuuta 2014

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Jari Parkkonen
maakuntajohtaja

Jari Paakkunainen
hallintojohtaja